

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 413/2023-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudítša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Jakubom Mandelíkom, PhD., advokátom, Záhradnícka 51, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V č. k. 2T/5/2023-170 z 9. februára 2023 a jemu predchádzajúcemu postupu a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Tos/44/2023 zo 6. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), tiež základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 40 ods. 3 listiny uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Mestskému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2T/5/2023 z 18. januára 2023 (ďalej len „trestný rozkaz“) bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona, ku ktorému došlo pri dopravenej nehode zavinenej sťažovateľom, a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere troch mesiacov, ktorého výkon mu bol podmienienečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní jedného roka. Sťažovateľovi okresný súd zároveň uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní dvoch rokov. Proti trestnému rozkazu podal sťažovateľ prostredníctvom zvoleného obhajcu v zákonnej lehote odpor. Okresný súd uznesením

č. k. 2T/5/2023-170 z 9. februára 2023 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) odpor odmietol v zmysle § 355 ods. 5 Trestného poriadku ako podaný neoprávnenou osobou. Následne sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, ktorá bola uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4Tos/44/2023 zo 6. apríla 2023 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) v zmysle § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v celom rozsahu zamietnutá.

3. Sťažovateľ tiež uviedol, že sám inicioval v predmetnej veci dovolacie konanie a tiež podal ministromi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) podnet na podanie dovolania v zmysle § 368 a nasl. Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Kardinálne porušenie práva na obhajobu vidí sťažovateľ v tom, že krajský súd, ako aj okresný súd neakceptovali jeho riadne a včas podaný odpor s odôvodnením, že sťažovateľ v procesnom postavení obvineného údajne nepodal proti vydanému trestnému rozkazu odpor a rovnako tak na podanie riadneho opravného prostriedku nespĺnomocnil inú oprávnenú osobu (advokáta). Odvolací súd zastával názor, že sťažovateľ zvoleného obhajcu – [REDAKOVANÉ], nespĺnomocnil na svoje zastupovanie v predmetnej trestnej veci, keďže na plnomocenstve pripojenom k odporu sťažovateľa bol ako splnomocniteľ uvedený subjekt [REDAKOVANÉ], ktorý nemá v danej trestnej veci procesné postavenie obvineného. S procesným postupom trestných súdov, ako aj napadnutými rozhodnutiami sa sťažovateľ nestotožňuje, považuje ich za nezákonné, vecne nesprávne a právne i argumentačne neudržateľné.

5. Sťažovateľ zdôraznil, že v už identifikovanej spoločnosti vykonáva funkciu jediného spoločníka a jediného konateľa, pričom motorové vozidlo, ktorého prevádzkou bola poškodeným spôsobená majetková škoda, resp. ujma na zdraví a ktoré sťažovateľ viedol v čase predmetnej dopravnej nehody, bolo majetkom už identifikovanej obchodnej spoločnosti.

6. Sťažovateľ preto zastáva názor, že nedostatok plnomocenstva na jeho zastupovanie ako obvineného zvoleným obhajcom v predmetnej trestnej veci tak, ako to vytkli konajúce súdy v napadnutých rozhodnutiach, je dôsledkom výlučne administratívneho pochybenia zo strany zvoleného obhajcu. Odhliadnuc od eventuálnej vady predloženého plnomocenstva (ktorá navyše bola v konaní pred odvolacím súdom spoľahlivo odstránená), bol podľa sťažovateľa odpor proti trestnému rozkazu podaný včas (v zákonnej lehote), oprávnenou osobou (zvoleným obhajcom sťažovateľa – obvineného), v dôsledku čoho došlo *ex lege* k zrušeniu trestného rozkazu a vo veci samej bol samosudca v súlade s § 355 ods. 3 Trestného poriadku povinný nariadiť hlavné pojednávanie.

7. Sťažovateľ tiež podotkol, že aj v prípade podania opravného prostriedku zvoleným obhajcom v mene obvineného, pri ktorom existujú pochybnosti o vecnej správnosti či úplnosti predloženého plnomocenstva na zastupovanie, či dokonca aj v prípade expedovania opravného prostriedku obhajcom bez samotnej plnej moci je konajúci súd povinný náležite poučiť obvineného o jeho právach, o ich rozsahu a význame a vyzvať obvineného, resp. jeho obhajcu na preukázanie skutočnosti, že vo veci došlo k zvoleniu obhajcu na plnú moc v súlade s § 39 ods. 1 Trestného poriadku. Prílišný formalizmus trestných súdov, ktoré v pochybnostiach *a priori* odmietli sťažovateľovi jediný opravný prostriedok, čím mu *de facto* odňali možnosť výkonu obhajobných

práv (*pro futuro*), je v rámci rozhodovacej praxe súdov nutné považovať za zásadné porušenie ústavného práva obvineného na obhajobu a tiež ústavného práva obvineného na súdnu ochranu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľa podľa ústavy, listiny a dohovoru napadnutými rozhodnutiami v jeho trestnej veci, ktoré považuje za ústavne neudržateľné a arbitrárne. Sťažovateľ predovšetkým namieta nezákonnosť napadnutých rozhodnutí, na základe ktorých bol ním podaný odpor proti trestnému rozkazu odmietnutý ako podaný neoprávnenou osobou v dôsledku vady predloženého plnomocenstva.

9. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa (v bodoch III.1 a III.2) ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

III.1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

10. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením krajského súdu. Uplatnenie právomoci krajského súdu ako odvolacieho súdu vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať opodstatnenosť námietok sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

11. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde].

III.2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu:

12. Z ústavnej sťažnosti, ako aj z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal súčasne s ústavnou sťažnosťou aj dovolanie, o ktorom bude rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Súčasne sťažovateľ uviedol, že podal ministromi spravodlivosti podnet na podanie dovolania v jeho veci.

13. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odôvodnil zhodnou skutkovou a právnou argumentáciou ako ústavnú sťažnosť. Podaním dovolania, ako aj podaním tejto ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vytvoril sťažovateľ stav, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací a ústavný súd.

V podmienkach právneho štátu, ktorý rešpektuje princíp právnej istoty, však takýto stav nie je ústavne aprobovateľný, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí. Uplatnenie právomoci najvyššieho súdu teda vylučuje, aby v uvedenej veci vo vzťahu ku krajskému súdu súčasne rozhodoval ústavný súd, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) a podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

14. Pokiaľ sťažovateľ akcentuje s poukazom na judikatúru najvyššieho súdu v analogických veciach, že má dôvodné pochybnosti o prípustnosti podaného dovolania, ústavný súd dodáva, že nie je jeho úlohou tento právny názor sťažovateľa za daných okolností preskúmať. Podaním dovolania sám sťažovateľ založil prekážku nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie jeho ústavnej sťažnosti. Uvedené neplatí vo vzťahu k podaniu podnetu ministrovi spravodlivosti na podanie dovolania, ktorý opravný prostriedok, ako sám sťažovateľ uvádza, nemôže uplatniť osobne (nie je právne nárokovateľný), a preto ho nemožno považovať za účinný právny prostriedok nápravy.

15. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu